

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการประเมินผลการดำเนินงาน
ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
Confirmatory Factor Analysis of a Performance Evaluation Model
of Community Enterprises

Received: July 06, 2021

Revised: August 12, 2021

Accepted: November 08, 2021

สุภาวดี สุทธิรักษ์¹ และสมนึก เลิศแก้ว²

Supawadee Sutthirak and Somnuk Lirdkaew

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของโมเดลการประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี และ 2) เพื่อทดสอบความสอดคล้องของโมเดลการประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 390 ตัวอย่าง ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบชั้นภูมิและแบบเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน วิเคราะห์โมเดลการประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการประเมินผลการปฏิบัติงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 4 องค์ประกอบ พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบในการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยันอันดับสองที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.01 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเรียงจากมากไปหาน้อยได้แก่ 1) ด้านกระบวนการภายใน 2) ด้านการเรียนรู้และเจริญเติบโต 3) ด้านลูกค้า และ 4) ด้านการเงิน มีค่าเท่ากับ 0.968, 0.884, 0.851 และ 0.774 ตามลำดับ โมเดลการประเมินผลการปฏิบัติงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และสามารถใช้ในการประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้

คำสำคัญ: การประเมินผลการดำเนินงาน วิสาหกิจชุมชน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

¹ อาจารย์ประจำคณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์; Lecturer, Faculty of Liberal Arts and Management Sciences, Prince of Songkla University; E-mail: supawadee.su@psu.ac.th

² อาจารย์ประจำคณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์; Lecturer, Faculty of Liberal Arts and Management Sciences, Prince of Songkla University; E-mail: somnuk.l@psu.ac.th

ABSTRACT

In this research investigation, the researchers conduct (1) a second-order confirmatory factor analysis of a performance evaluation model of community enterprises in Surat Thani province; and test (2) the congruence of the performance evaluation model of the enterprises under study and the empirical data. The sample population consisted of 390 community enterprises in Surat Thani province using the techniques of stratified and purposive sampling. Data were collected from the executives of community enterprises. The performance evaluation model of the community enterprises under study was analyzed using the technique of second-order confirmatory factor analysis.

The four-component confirmatory factor analysis of the performance evaluation model of community enterprises in Surat Thani province found the following. The component weight in the second-order confirmatory factor analysis at the statistically significant level of 0.01 exhibited the component weight in the following descending order: (1) internal process; (2) learning and growth; (3) customers; and (4) finance with the values of 0.968, 0.884, 0.851, and 0.774. The performance evaluation model of community enterprises exhibited congruence with the empirical data and could be used in the evaluation of the performance of community enterprises.

Keywords: Performance Evaluation, Community Enterprise, Confirmatory Factor Analysis

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิสาหกิจชุมชน (Community Enterprise) เป็นกิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้าหรือการให้บริการ ที่ดำเนินการโดยคนละบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันเพื่อสร้างรายได้ และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชน และระหว่างชุมชน อันเป็นรากฐานสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ (พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548) โดยในปี 2563 ประเทศไทยมีจำนวนวิสาหกิจชุมชน 91,772 กลุ่ม และทุกกลุ่มเป็นวิสาหกิจขนาดย่อย (Micro) จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีวิสาหกิจชุมชนที่อนุมัติการจดทะเบียนแล้วจำนวน 1,133 แห่ง แบ่งเป็นกิจการผลิตสินค้าจำนวน 883 แห่ง และกิจการบริการจำนวน 250 แห่ง (กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร, 2563) สภาพปัญหาในการดำเนินธุรกิจของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนคือ การขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่ดี การดำเนินกิจการส่วนใหญ่มีการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโดยไม่ได้คำนึงถึง

ศักยภาพและขีดความสามารถของตน ขาดความพอประมาณ ขาดการวางแผน ขาดการวิเคราะห์สถานการณ์ และมีการตัดสินใจที่ไม่มีเหตุมีผล ไม่มีการสร้างภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะการสะสมเงินออมและการพัฒนาความรู้ วิชาทักษะชุมชนบางแห่งมีการทุจริตและไม่รับผิดชอบต่อสินค้า นอกจากนี้ปัญหาเร่งด่วนของวิชาทักษะชุมชน ส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องการวางแผน หลายแห่งไม่มีแผนในการบริหารกิจการ การบริหารตามสถานการณ์ทำให้มีความเสี่ยงและไม่มีแผนรองรับในสถานการณ์ที่ไม่ได้คาดคิด หลายแห่งยังมีปัญหาเรื่องความรู้และประสบการณ์ และมีการลงทุนเกินศักยภาพและขีดความสามารถของตน (ธีรฉัตร เทียมทอง และเพ็ญณี แนนท, 2561; อนุรัตน์ อนันทนาธร, 2562) หากวิชาทักษะชุมชนมีระบบการบริหารจัดการที่ดี สมาชิกมีทักษะและความสามารถในการผลิต มีนวัตกรรมการผลิตและการพัฒนาสินค้าและบริการอย่างสม่ำเสมอ มีการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย มีความพร้อมของอุปกรณ์และเครื่องมือ และมีการปฏิบัติตามกฎและข้อบังคับทางสิ่งแวดล้อม จะส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของวิชาทักษะชุมชน (ทักษญา สง่าโยธิน, 2560)

จากสภาพปัญหาต่าง ๆ ของกลุ่มวิชาทักษะชุมชน จะเห็นได้ว่า กลุ่มวิชาทักษะชุมชนยังไม่สามารถสะท้อนประสิทธิภาพในการดำเนินงานของตนเอง เนื่องจากยังขาดการประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ การประเมินผลการดำเนินงานจะช่วยให้นักวิชาทักษะชุมชนทราบถึงระดับประสิทธิภาพในการดำเนินงาน จุดแข็งที่องค์กรควรส่งเสริมให้มีความแข็งแกร่งเหนือคู่แข่งอื่น จุดอ่อนที่องค์กรควรเร่งปรับปรุงและพัฒนา เพื่อให้สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้น

แนวคิดการประเมินผลการปฏิบัติงานเชิงดุลยภาพ (Balance Scorecard) (Kaplan & Norton, 1992) ถูกนำมาใช้ในการบริหารจัดการองค์กรอย่างแพร่หลายจนถึงปัจจุบัน แนวคิดดังกล่าวครอบคลุมการประเมินผลการดำเนินงานขององค์กร ทั้งในด้านที่เป็นมุมมองทางการเงิน (Financial Perspective) และด้านที่ไม่ใช่มุมมองทางการเงิน (Non – Financial Perspective) ซึ่งการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเงินนั้นเป็นการประเมินความสามารถในการดำเนินงานในรูปแบบของผลตอบแทนจากการดำเนินงานด้วยผลกำไรหรืออัตราส่วนทางการเงินอื่น ๆ นอกจากนี้การประเมินผลสัมฤทธิ์ในมุมมองที่ไม่ใช่การเงินนั้น จะช่วยให้เห็นประสิทธิภาพและความสำเร็จในการดำเนินงานได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้การประเมินผลการดำเนินงานที่ชัดเจนและครอบคลุมการดำเนินงานในทุกส่วนจะช่วยให้สามารถแก้ไขและพัฒนาองค์กร เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันได้อย่างต่อเนื่อง การประเมินผลการดำเนินงานด้านการเรียนรู้และเจริญเติบโต ประกอบด้วย การจัดการทรัพยากรมนุษย์ การจัดการองค์ความรู้ การพัฒนาอุปกรณ์และเทคโนโลยีในองค์กร และการพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการใหม่ สามารถใช้วางรากฐานที่สำคัญในการทำกิจกรรมทางธุรกิจ (Nielsen & Nielsen, 2015) นอกจากนี้การประเมินผลการดำเนินงานด้านกระบวนการภายในประกอบด้วย การจัดซื้อ การผลิต การจัดการสินค้าคงเหลือ การควบคุมมาตรฐานสินค้าและบริการ การจำหน่ายสินค้าและบริการ และการจัดการด้านความปลอดภัยในการทำงาน จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (Niven, 2003) ทั้งการเรียนรู้และเจริญเติบโต และกระบวนการภายในขององค์กรจะ

ส่งผลต่อการประเมินผลการดำเนินงานด้านลูกค้า ซึ่งสามารถประเมินได้จากความพึงพอใจของลูกค้าซึ่งมีความสัมพันธ์โดยตรงกับผลตอบแทนทางการเงิน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามารถนำผลจากการวิจัยไปใช้ในการประเมินผลการดำเนินงานและช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ รวมถึงหน่วยงานภาครัฐยังสามารถนำผลจากการวิจัยไปพัฒนาการสนับสนุนส่งเสริมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในเชิงนโยบายอีกด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของโมเดลการประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อทดสอบความสอดคล้องของโมเดลการประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานีกับข้อมูลเชิงประจักษ์

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การประเมินผลการปฏิบัติงานเชิงคุณภาพได้ถูกนำเสนอครั้งแรกโดย Kaplan and Norton (1992) ในบทความที่ได้รับการอ้างถึงอย่างกว้างขวางในเรื่อง การประเมินผลการปฏิบัติงานเชิงคุณภาพ: การวัดเพื่อขับเคลื่อนผลการปฏิบัติงาน (The Balanced Scorecard: Measures that Drive Performance) การประเมินผลการปฏิบัติงานเชิงคุณภาพเป็นการจัดการประสิทธิภาพที่มุ่งเน้นผลลัพธ์แบบบูรณาการ เครื่องมือประกอบด้วยมาตรการทางการเงินและไม่ใช่ทางการเงินที่เชื่อมโยงภารกิจขององค์กร ค่านิยมหลัก และวิสัยทัศน์สู่อนาคตด้วยกลยุทธ์ เป้าหมาย และความคิดริเริ่มที่ออกแบบมาเพื่อนำมาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (Camilleri, 2017) จากการศึกษาธุรกิจ SMEs ในประเทศสเปนพบว่าธุรกิจที่นำระบบการวัดผลการปฏิบัติงานเชิงคุณภาพไปใช้เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนองค์กรมีประสิทธิภาพในด้านการเงินที่ดีขึ้น และสามารถสร้างนวัตกรรมเพื่อแสวงหามูลค่าให้แก่ธุรกิจได้ในระดับที่สูงขึ้น (Malagueño, Lopez-Valeiras, & Gomez-Conde, 2018) ซึ่งการวัดผลการปฏิบัติงานเชิงคุณภาพประกอบด้วย 4 มุมมอง ได้แก่

1. มุมมองด้านการเงิน เป็นการประเมินประสิทธิภาพในการดำเนินงานขององค์กรในระยะยาว และเป็นผลลัพธ์ที่เกิดจากการดำเนินงานในมุมมองที่ไม่ใช่การเงิน ซึ่งสามารถประเมินความสำเร็จทางการเงินด้วยผลกำไรจากการดำเนินงาน ผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น การเพิ่มขึ้นของยอดขาย การแบ่งปันผลกำไรให้แก่สมาชิก การจัดสรรผลกำไรอย่างเป็นสัดส่วน (สุดารัตน์ แซ่มเงิน, ประเดิม ฉ่ำใจ, และพัชราวดี ศรีบุญเรือง, 2560; ลักขณา อินทร์บึง, อารดา ชัยเสนาม, และรัชดา ภักดียิ่ง, 2563)

2. มุมมองด้านลูกค้า เป็นมุมมองที่สะท้อนความต้องการและความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อคุณภาพของสินค้าและบริการ กระบวนการให้บริการ ความพึงพอใจต่อการให้บริการของพนักงาน ซึ่งความพึงพอใจของลูกค้ามีผลมาจากประสิทธิภาพของการเรียนรู้และเจริญเติบโต และกระบวนการภายในที่ส่งผ่านมาจากคุณภาพของสินค้าและศักยภาพของพนักงาน ซึ่งสามารถวัดความสำเร็จได้จากความพึงพอใจของลูกค้าต่อผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ สวยงาม ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับและตรงความต้องการของผู้บริโภค (ทักษัญญา สง่าโยธิน, 2560)

3. มุมมองด้านกระบวนการภายในองค์กรที่สะท้อนให้เห็นประสิทธิภาพในการดำเนินงานที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของลูกค้าและผลลัพธ์ทางด้านการเงิน วิสาหกิจชุมชนต้องให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการองค์กร การจัดโครงสร้างองค์กร การบริหารตลาด กระบวนการผลิตและการส่งมอบให้แก่ลูกค้า วิธีการทำธุรกิจ การพัฒนากระบวนการทำงานเพื่อลดต้นทุน การสร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพหลากหลาย การสร้างคุณค่าของผลิตภัณฑ์ที่ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค การปฏิบัติตามกฎระเบียบทางสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อป้องกันปัญหาด้านต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ (ภัทรธิดา วัฒนาพรธณกิตติ, 2559; เจณิภา คงอิม, 2561; สุพาพร ลอยวัฒนกุล, 2559; ดุษฎี นาคเรือง, สุธิดา วัฒนยืนยอง, และนุชนภา เลขาวิจิตร, 2560; Eltahir, 2019)

4. มุมมองด้านการเรียนรู้และเจริญเติบโตเป็นมุมมองที่สะท้อนความพร้อมในการดำเนินงานขององค์กรสำหรับการแข่งขันในสภาวะความผันผวนทางสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ซึ่งวิสาหกิจชุมชนต้องมุ่งเน้นการพัฒนาทุนมนุษย์ การพัฒนาทักษะในการทำงานให้มีความสามารถในการผลิต รวมถึงการนำนวัตกรรมการผลิตเข้ามาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ มีการพัฒนาสมาชิกให้มีความรู้ ความสามารถในการวางแผน การตัดสินใจและการบริหารจัดการที่เป็นระบบ มีการจัดบันทึกการขายการรับ-จ่ายที่ถูกต้อง โปร่งใส และสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ (Surin, Edward, Hussin, & Wahab, 2017; ทักษัญญา สง่าโยธิน, 2560; ดุษฎี นาคเรือง และคณะ, 2560)

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 1,133 ราย (กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร, 2563) กลุ่มตัวอย่างควรกำหนดให้มีขนาด 200 ตัวอย่างขึ้นไป และขนาดตัวอย่างควรเป็น 10 – 20 เท่าของค่าพารามิเตอร์ตามหลักของ Hair, Black, Babin, and Anderson (2014) ซึ่งจากการคำนวณค่าพารามิเตอร์จะได้จำนวน 32 พารามิเตอร์ กลุ่มตัวอย่างควรจะเป็น 320-640 ตัวอย่าง โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 390 ตัวอย่าง ทั้งนี้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต้องมีระยะเวลาในการดำเนินงานมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยแบ่งประชากรออกเป็น

ขั้นภูมิก่อนซึ่งหน่วยประชากรในแต่ละขั้นภูมิจจะมีลักษณะเหมือนกัน (Homogeneous) แล้วเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของขนาดกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มประชากร โดยผู้วิจัยและเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเกษตรจังหวัดสุราษฎร์ธานี ร่วมกันพิจารณากลุ่มวิสาหกิจชุมชนจากทะเบียนรายชื่อจนครบตามสัดส่วนในแต่ละประเภทกิจการ และเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

2. **เครื่องมือในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพ** การวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามในลักษณะแบบวัดแบบมาตราส่วน 5 ระดับ ตามเกณฑ์ของ Likert Scale จำนวน 41 ข้อ มีการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เป็นผู้ประเมินความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ผลจากการประเมินพบว่า ข้อคำถามมีค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 ทุกข้อ สำหรับการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยกำหนดให้แต่ละปัจจัยของแบบสอบถามต้องมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาคมากกว่า 0.70 จากการคำนวณปรากฏว่าทุกองค์ประกอบมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาคอยู่ระหว่าง 0.853 – 0.972 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้จึงสรุปว่าแบบสอบถามมีความเชื่อถือได้

3. **การวิเคราะห์ข้อมูล** ใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) พร้อมทั้งหาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (Secondary – Order Confirmatory Factor Analysis: S-CFA)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

1.1 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าความเบ้ และค่าความโด่ง พบว่า ตัวแปรสังเกตได้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.236 – 3.829 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.699 – 0.876 ซึ่งค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1 แสดงว่า ข้อมูลมีการกระจายใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ย เมื่อพิจารณาค่าความเบ้ (Skewness) พบว่ามีค่าระหว่าง -0.722 ถึง -0.059 ส่วนค่าความโด่ง (Kurtosis) พบว่ามีค่าระหว่าง -0.480 ถึง 0.536 แสดงว่าข้อมูลมีแนวโน้มที่จะเข้าสู่การแจกแจงปกติ ข้อมูลชุดนี้จึงเหมาะสมที่จะใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโดยใช้วิธีประมาณค่าแบบ Maximum Likelihood ได้

1.2 การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้สถิติ Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) และ ค่า Bartlett's test of Sphericity เพื่อใช้ในการวัดความเหมาะสมของ

ข้อมูล พบว่า ค่า KMO เท่ากับ 0.928 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.50 แสดงว่า ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันในขนาดที่เหมาะสม สามารถนำไปวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยันได้ และเมื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติด้วย Bartlett's of Sphericity พบว่า ค่าสถิติมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์ที่ได้นั้นไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณะ ข้อมูลมีความเหมาะสมในการวิเคราะห์หองค์ประกอบได้ ดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ค่า KMO และ ค่า Bartlett's test of Sphericity

ค่าสถิติ	ผลการวิเคราะห์
ค่า Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO)	0.928
ค่า Bartlett's test of Sphericity	Chi-Square
	df
	Significance
	n
	4295.810
	78
	.000
	390

1.3 การตรวจสอบความเหมาะสมของตัวแปรแต่ละตัว โดยใช้สถิติค่าความร่วมกัน (Communality: h^2) เพื่อใช้ในการวัดความเหมาะสมของตัวแปรที่จะนำมาวิเคราะห์หองค์ประกอบ พบว่า ตัวแปรที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์นั้นมีค่าความร่วมกันของตัวแปร (Communality : h^2) อยู่ระหว่าง 0.524 - 0.726 มีค่ามากกว่า 0.5 ทุกตัว แสดงว่าตัวแปรเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์หองค์ประกอบได้

1.4 การวิเคราะห์ค่าความคลาดเคลื่อนแต่ละค่าเป็นอิสระกัน (Autocorrelation) โดยมีเกณฑ์ในการวัดค่า Durbin-Watson อยู่ในช่วง 1.5 – 2.5 แสดงว่ามีความเป็นอิสระ จากการพิจารณา ค่า Durbin - Watson พบว่าตัวแปรอิสระมีค่า Durbin - Watson อยู่ระหว่าง 1.537 – 1.977 แสดงว่าตัวแปรอิสระที่นำมาใช้ในการทดสอบไม่มีความสัมพันธ์ภายในตัวเอง

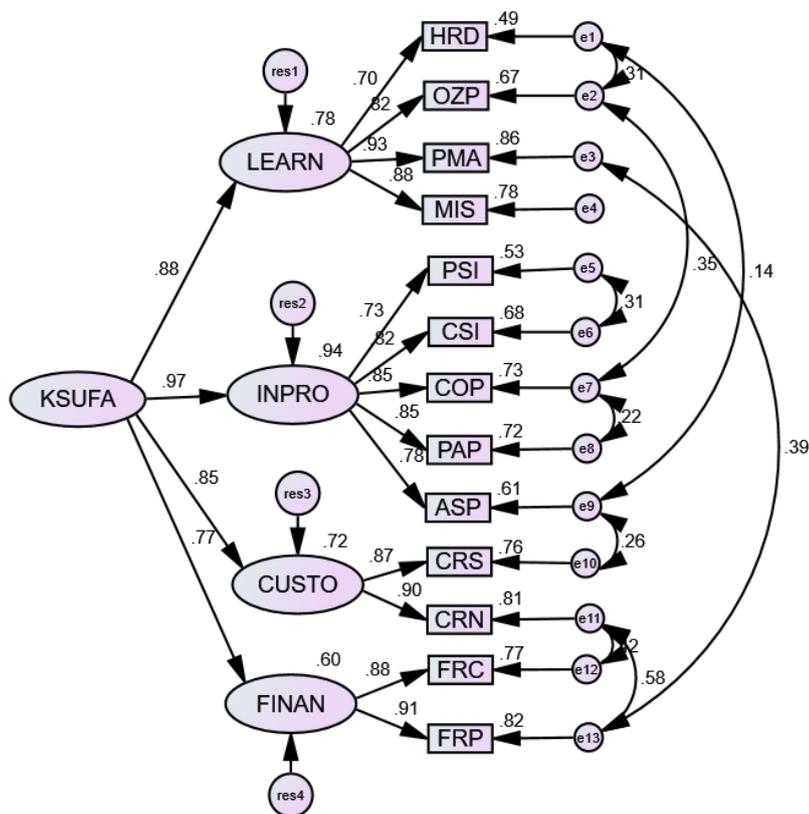
1.5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation) ของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในการวัดความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์มีค่าอยู่ระหว่าง 0.448 – 0.767 ซึ่งไม่เกิน 0.8 ข้อมูลชุดนี้จึงเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยันต่อไป

1.6 ตัวแปรอิสระแต่ละตัวต้องไม่มีความสัมพันธ์กัน (Multicollinearity) ตัวแปรอิสระแต่ละตัวต้องเป็นอิสระกัน โดยการตรวจสอบเงื่อนไขนี้จะตรวจสอบโดยการใช้ค่าสถิติ Tolerance และ ค่า Variance Inflation Factor (VIF) จากการตรวจสอบพบว่าค่าสถิติ Tolerance ของตัวแปรมีค่าระหว่าง 0.235 – 0.455 และ มีค่า Variance Inflation Factor มีค่าระหว่าง 2.197 – 4.255 ซึ่งน้อยกว่า 10 ทุกตัว

ดังนั้นสรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวไม่มีระดับความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เป็นตัวแปรที่อิสระต่อกัน ซึ่งถือว่าระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทุกตัวไม่ก่อให้เกิด Multicollinearity

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของโมเดลการประเมินผลการปฏิบัติงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี (KSUFA) ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการเรียนรู้และเจริญเติบโต (LEARN) 2) ด้านกระบวนการภายใน (INPRO) 3) ด้านลูกค้า (CUSTO) และ 4) ด้านการเงิน (FINAN) ซึ่งมีผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง ดังภาพ 1

Chi-Square=99.421, df=52, p-value=0.000

CMIN/df = 1.912, CFI=0.989, GFI=0.962, RMSEA=0.048

ภาพ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง

จากภาพ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของโมเดลการประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ค่าไคสแควร์ (Chi-square) เท่ากับ 99.421 ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 52 ค่า CMIN/df เท่ากับ 1.912 ดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดี

เชิงเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 0.989 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.962 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือของการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ 0.048 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Chi-Square=99.421, df=52, p-value=0.000, CMIN/df = 1.912, CFI=0.989, GFI=0.962, RMSEA=0.048) ดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าสถิติการวัดความกลมกลืนและความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ดัชนี	เกณฑ์ที่ใช้พิจารณา	ตัวแปรก่อนปรับ		ตัวแปรหลังปรับ	
CMIN/ df	< 2	5.102	ไม่ผ่าน	1.912	ผ่าน
CFI	> 0.90	0.941	ผ่าน	0.989	ผ่าน
GFI	> 0.90	0.887	ไม่ผ่าน	0.962	ผ่าน
RMSEA	< 0.05	0.103	ไม่ผ่าน	0.048	ผ่าน

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการประเมินผลการปฏิบัติงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 4 องค์ประกอบ พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบในการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยันอันดับสองที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.01 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเรียงจากมากไปหาน้อยได้แก่ 1) ด้านกระบวนการภายใน (INPRO) 2) ด้านการเรียนรู้และเจริญเติบโต (LEARN) 3) ด้านลูกค้า (CUSTO) และ 4) ด้านการเงิน (FINAN) มีค่าเท่ากับ 0.968, 0.884, 0.851 และ 0.774 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบพบว่า องค์ประกอบด้านกระบวนการภายใน (INPRO) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านกระบวนการสื่อสารภายในองค์กร (COP) 2) ด้านกระบวนการตรวจสอบการดำเนินงาน (PAP) 3) ด้านนวัตกรรมทำให้บริการลูกค้า (CSI) 4) ด้านกระบวนการดูแลหลังการขาย (ASP) และ 5) ด้านนวัตกรรมสินค้าและบริการ (PSI) โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.854, 0.846, 0.823, 0.780 และ 0.730 ตามลำดับ ส่วนองค์ประกอบด้านการเรียนรู้และเจริญเติบโต (LEARN) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านระบบการประเมินผลการปฏิบัติงาน (PMA) 2) ด้านระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ (MIS) 3) ด้านการวางแผนองค์กร (OZP) และ 4) ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (HRD) โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.929, 0.883, 0.817 และ 0.703 ตามลำดับ สำหรับองค์ประกอบด้านลูกค้า (CUSTO) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) การเพิ่มขึ้นของลูกค้า (CRN) และ 2) ความพึงพอใจของลูกค้า (CRS) โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.898 และ 0.871 ตามลำดับ และองค์ประกอบด้านการเงิน (FINAN) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ผลตอบแทนทางการเงิน (FRP) และ 2) ยอดขาย (FRC) โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.908 และ 0.876 ตามลำดับ ดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์โมเดลการประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ตัวแปร	เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ			R ²
	b	SE	t	
การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง				
องค์ประกอบโมเดลการประเมินผลการดำเนินงาน (KSUFA)				
LEARN	0.884	0.034	13.997**	0.782
INPRO	0.968	0.037	15.492**	0.937
CUSTO	0.851	0.033	16.473**	0.724
FINAN	0.774	0.041	14.578**	0.598

Chi-Square=99.421, df=52, p-value=0.000, CMIN/df = 1.912, CFI=0.989, GFI=0.962, RMSEA=0.048

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการประเมินผลการปฏิบัติงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองโมเดลการประเมินผลการปฏิบัติงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานีพบว่า โมเดลที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดงให้เห็นว่า โมเดลการประเมินผลการปฏิบัติงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานีประกอบด้วยองค์ประกอบจำนวน 4 องค์ประกอบ 13 ตัวแปร ได้แก่ องค์ประกอบด้านการเรียนรู้และเจริญเติบโต องค์ประกอบด้านกระบวนการภายใน องค์ประกอบด้านลูกค้า และองค์ประกอบด้านการเงิน โดยองค์ประกอบและตัวแปรดังกล่าวมีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ในระดับความน่าเชื่อถือและสามารถอธิบายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของโมเดลการประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามารถเรียงลำดับค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปหาน้อย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ด้านกระบวนการภายใน (INPRO) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด เท่ากับ 0.968 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.937 แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การวางแผนองค์กร ระบบการประเมินผลการปฏิบัติงาน และระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ ทักษิญา สง่าโยธิน (2560) และ ลักขณา อินทร์บึง และคณะ (2563) ซึ่งพบว่า ปัจจัยที่จะทำให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนประสบความสำเร็จนั้นต้องมีการวางแผนการผลิตสินค้า การพัฒนากระบวนการผลิตสินค้าวิสาหกิจชุมชน ที่มองเห็นถึงเป้าหมายเดียวกัน การกำหนดขั้นตอนการผลิต การเตรียมและจัดหาวัตถุดิบมีความเพียงพอ ทันท่อ

ความต้องการ การออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง การสร้างผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่หลากหลาย ทั้งรูปแบบ สี สัน และลวดลาย การกำหนดคุณภาพของวัตถุดิบที่จะนำมาผลิตสินค้า การตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ก่อนออกจำหน่าย การคิดค้น ปรับปรุง วิธีการนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการผลิตสินค้า การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทางออนไลน์ การตลาดมารองรับผลผลิตที่ผลิตได้ อีกทั้งความต้องการยกระดับวิสาหกิจชุมชนให้เกิดกระบวนการบริหารจัดการ ทั้งด้านเงินทุน ด้านการตลาด ด้านการเงิน และด้านเทคโนโลยีการผลิต การมีกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุด จากการสร้างความเข้มแข็งของแต่ละชุมชนให้กลายเป็นพลังขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่ยั่งยืน

1.2 ด้านการเรียนรู้และเจริญเติบโต (LEARN) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากเป็นอันดับสอง เท่ากับ 0.884 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.782 แสดงให้เห็นว่านวัตกรรมสินค้าและบริการ นวัตกรรมทำให้บริการลูกค้า กระบวนการสื่อสารภายในองค์กร กระบวนการตรวจสอบการดำเนินงาน และกระบวนการดูแลหลังการขาย มีความสำคัญต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน เช่นเดียวกับผลวิจัยของ Liao, Chen, Hu, Chung, and Liu (2017) ที่พบว่า การเรียนรู้ขององค์กร กลยุทธ์การแข่งขัน การกำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินงานที่ชัดเจน การจัดวางระบบสารสนเทศในการทำงานให้มีประสิทธิภาพ มีผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก ในขณะที่ ปนัดดาโพธิ์นาม (2560) พบว่า ปัจจัยด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้ประสบความสำเร็จ ตั้งแต่การกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกสมาชิกกลุ่มที่ชัดเจน มีการพัฒนาสมาชิกกลุ่มด้วยการฝึกอบรม การให้ความรู้และการศึกษาดูงาน การจ่ายค่าตอบแทนให้กับสมาชิกกลุ่มอย่างเสมอภาคและยุติธรรม ได้ให้ความสำคัญกับการสร้างขวัญและกำลังใจกับสมาชิกกลุ่ม รวมทั้งการสร้างความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม

1.3 ด้านลูกค้า (CUSTO) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นลำดับที่สาม เท่ากับ 0.851 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.724 แสดงให้เห็นว่าความพึงพอใจของลูกค้า และการเพิ่มขึ้นของลูกค้ามีความสำคัญต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน สอดคล้องกับผลวิจัยของ กรกฎสระคูพันธ์ และศุภวัฒน์นกร วงศ์ธนวิสุ (2562) ซึ่งพบว่า การสร้างความพึงพอใจให้แก่กลุ่มลูกค้าเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่ทำให้ยังรักษากลุ่มลูกค้าประจำไว้ได้ โดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจำเป็นต้องรักษากลุ่มลูกค้าเก่าไว้ด้วยการส่งเสริมการขาย เช่น การลดราคา การเพิ่มจำนวน รวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้า ทำให้ลูกค้าพึงพอใจ ในส่วนของการเพิ่มลูกค้ากลุ่มใหม่ โดยการออกบูธร่วมกับเครือข่ายที่หน่วยงานรัฐ และการนำสินค้าของกลุ่มตนไปเสนอให้กับร้านค้าในชุมชน ซึ่งจะทำให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีลูกค้าเพิ่มขึ้น และมียอดขายเพิ่มขึ้น ส่งผลให้การดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประสบความสำเร็จ

1.4 ด้านการเงิน (FINAN) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยที่สุด เท่ากับ 0.774 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.598 แสดงให้เห็นว่าการเพิ่มขึ้นของยอดขายและการเพิ่มขึ้น

ของผลตอบแทนทางการเงิน มีความสำคัญต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน สอดคล้องกับผลวิจัยของ สุदारตน์ แซ่มเงิน และคณะ (2560) ที่พบว่า ความสำเร็จของการดำเนินงานด้านเงินของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไวน์ศรีชุมแสงได้ใช้ทุนจากภายในชุมชนเป็นหลัก มีการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายที่ชัดเจน ตรวจสอบได้ กลุ่มมีงบประมาณที่เพียงพอต่อการดำเนินงาน และกลุ่มมีการแบ่งผลกำไรอย่างเหมาะสม ซึ่งเกิดจากกลุ่มมีผลกำไรจากการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง จึงสามารถใช้จ่ายในการดำเนินงานโดยไม่ต้องกู้ยืมจากแหล่งภายนอก รวมทั้งยังสามารถแบ่งผลกำไรให้แก่สมาชิกในกลุ่มได้

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของโมเดลการประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Chi-Square=99.421, df=52, p-value=0.000, CMIN/df = 1.912, CFI=0.989, GFI=0.962, RMSEA=0.048) สามารถใช้แนวคิดการวัดผลการปฏิบัติงานเชิงคุณภาพของ Kaplan and Norton (1992) วัดผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ วรลักษณ์ ลลิตศิริวิมล (2561) ได้ใช้แนวคิดการวัดผลการปฏิบัติงานเชิงคุณภาพในการวิจัยเรื่องวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันกับการดำเนินงานของธุรกิจเอกชน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติ

1.1 สำหรับวิสาหกิจชุมชนสามารถนำโมเดลการประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไปประยุกต์ใช้เพื่อการบริหารจัดการองค์กรในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1) ด้านกระบวนการภายใน พบว่ามีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด ดังนั้น กลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรส่งเสริมกระบวนการในการทำงานของสมาชิกในกลุ่มให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น กระบวนการผลิตสินค้าที่ประหยัดเวลาและต้นทุนมากขึ้น กระบวนการให้บริการที่รวดเร็วขึ้น เป็นต้น กลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรมีการวางแผนองค์กรโดยใช้วิธีการบริหารตามวัตถุประสงค์ (Management by Objective: MBO) เพื่อให้วัตถุประสงค์และเป้าหมายในการทำงาน ซึ่งได้ถูกกำหนดขึ้นโดยผู้บริหารและสมาชิกในกลุ่มและนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายด้วยวิธีการมีส่วนร่วม ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร และให้ความดีความชอบเพื่อขวัญและกำลังใจในการทำงานต่อไป ควรมีการพัฒนากระบวนการพื้นฐานข้อมูลในด้านต่าง ๆ เช่น ฐานข้อมูลลูกค้า ฐานข้อมูลผู้จำหน่ายปัจจัยการผลิต ฐานข้อมูลองค์ความรู้ด้านการผลิต เป็นต้น

2) ด้านการเรียนรู้และเจริญเติบโต พบว่า มีน้ำหนักองค์ประกอบรองลงมาเป็นอันดับสอง ดังนั้น กลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรเร่งพัฒนาสินค้าให้มีความทันสมัย และเป็นที่ต้องการของลูกค้าในยุคดิจิทัล รวมถึงการพัฒนารูปแบบการให้บริการที่มีความสะดวก รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ลูกค้าสามารถเข้าถึงสินค้าและบริการต่าง ๆ ได้ง่ายจากช่องทางออนไลน์ รูปแบบการสื่อสารภายในองค์กรควรมีทั้งรูปแบบที่เป็น

ทางการและไม่เป็นทางการ โดยการพิจารณาจากเนื้อหาและความเร่งด่วนในการสื่อสาร นอกจากนี้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรมีระบบการตรวจสอบการดำเนินงาน โดยหน่วยงานภายนอกเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือต่อสมาชิกกลุ่ม หน่วยงานราชการ และสถาบันการเงิน

3) ด้านลูกค้า พบว่า มีน้ำหนักองค์ประกอบเป็นอันดับสาม ดังนั้น กลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรศึกษาพฤติกรรมของกลุ่มลูกค้าและศึกษาความคิดเห็นของลูกค้าต่อสินค้าและบริการ เนื่องจากกลุ่มลูกค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เป็นลูกค้าเฉพาะกลุ่ม เช่น กลุ่มลูกค้าที่นิยมผ้าไหม กลุ่มลูกค้าที่ซื้อของฝาก กลุ่มลูกค้าที่รับประทานยาสมุนไพร เป็นต้น ผลที่ได้จากการศึกษาสามารถนำไปปรับปรุงและพัฒนาสินค้าและบริการเพื่อให้เกิดความพึงพอใจของลูกค้าในระดับที่สูงขึ้น

4) ด้านการเงิน พบว่า มีน้ำหนักองค์ประกอบน้อยที่สุด ดังนั้นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรศึกษาโครงสร้างต้นทุนและกำหนดต้นทุนมาตรฐานในการผลิตสินค้าเพื่อใช้ในการเปรียบเทียบและหามาตรการในการลดต้นทุน รวมถึงการวิเคราะห์โครงสร้างของค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเปรียบเทียบกับรายได้ และการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโดยใช้การวิเคราะห์ด้วยอัตราส่วนทางการเงิน การวิเคราะห์แนวโน้ม หรือการวิเคราะห์แนวโน้ม เพื่อทราบผลการดำเนินงานที่ผ่านมาและหามาตรการในการลดค่าใช้จ่ายที่ผิดปกติ

1.2 สำหรับหน่วยงานราชการสามารถนำโมเดลนี้ไปใช้ในการประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อใช้ในการแบ่งกลุ่มสำหรับการพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน รวมถึงส่งเสริมจุดแข็งและพัฒนาปรับปรุงจุดอ่อนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ให้มีความพร้อมในการแข่งขันทางธุรกิจในระยะยาว

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

2.1 นักวิจัยสามารถนำโมเดลการประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ได้วิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยันอันดับสองไปศึกษาเชิงเปรียบเทียบ เช่น ประเภทของธุรกิจ ขนาดของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ทำเลที่ตั้ง จำนวนเงินทุน เป็นต้น

2.2 นักวิจัยสามารถนำโมเดลการประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไปศึกษากับกลุ่มตัวอย่างอื่น โดยการปรับข้อความให้สอดคล้องกับบริบทของกลุ่มตัวอย่าง เช่น ธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก ธุรกิจโรงแรม 2 – 3 ดาว โรงงานแปรรูปสินค้าทางการเกษตรในท้องถิ่น เป็นต้น

2.3 นักวิจัยสามารถนำโมเดลการประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไปพัฒนาเป็นการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรกฎ สระคูพันธ์ แล ศุภวัฒน์นกร วงศ์ธนวิสุ. (2562). การศึกษาการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปแป้งจากข้าวหอมมะลิ: กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด. *วารสารบัณฑิตศึกษา*, 16(74), 76–82
- กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. กรมส่งเสริมการเกษตร. (2563). *สรุปจำนวนวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่อนุมัติการจดทะเบียนแล้วจำแนกตามประเภทกิจการ จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. สืบค้นจาก http://smce.doae.go.th/smce1/report/report_smce_activity.php
- เจณิภา คงอ้อม. (2561). การจัดการด้านการตลาดและผลการดำเนินงานของ SMEs ในจังหวัดนนทบุรี. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์*, 4(2), 77–92.
- ดุขฎี นาคเรือง, สุจิตา วัฒนยืนยง, และนุชนภา เลขาวิจิตร. (2560). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดยะลา. *วารสารศรีนครินทร์วิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 9(17), 69–77.
- ทักษญา สง่าโยธิน. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน. *วารสารวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์บูรพาปริทัศน์*, 12(2), 11–25.
- ธีรฉัตร เทียมทอง และเพ็ญณี แนนรท. (2561). แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนที่ยั่งยืน กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงปลากระชังแม่น้ำโขง บ้านพร้าวใต้ ตำบลหินโงม อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย. *วารสารการบริหารปกครอง*, 7(2), 245–265.
- ปนัดดา โภธินาม. (2560). การศึกษาและพัฒนาการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จังหวัดกาฬสินธุ์. *วารสารวิถีสังคมมนุษย์*, 5(1), 191–206.
- ภัทรธิดา วัฒนาพรรณกิตติ. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนระดับ 5 ดาว จังหวัดลำปาง. *วารสารการวิจัยกาสะลองคำ*, 10(2), 17–26.
- ลักขณา อินทร์บึง, อารดา ชัยเสนา, และรัชดา ภักดิ์ยิ่ง. (2563) ปัจจัยแห่งความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดขอนแก่น. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 5(2), 1–12.
- วรลักษณ์ ลลิตศศิวิมล. (2561). วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจเอกชน. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 37(1), 130–140.
- พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548. (2548, 8 มกราคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 122 ตอนที่ 6 ก, หน้า 1-13.
- สุดารัตน์ แซ่มเงิน, ประเดิม คำใจ, และพัชรราวดี ศรีบุญเรือง. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนไวน์ศรีชุมแสง ตำบลท่าไม้รวก อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี. *วารสารเกษตรพระจอมเกล้า*, 35(3), 127–136.

- อนุรัตน์ อนันทนาธร. (2562). รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการการจัดการความมั่นคงของวิสาหกิจชุมชนตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. โครงการวิจัยประเภทงบประมาณเงินรายได้ (เงินอุดหนุนจากรัฐบาล) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Camilleri, M. (2017). Corporate sustainability and responsibility: creating value for business, society and the environment. *Asian Journal of Sustainability and Social Responsibility*, 2(1), 59-74.
- Eltahir, O. A. B. (2019). Factors affecting the performance & business success of small & medium enterprises in Sudan (case study: Omdurman). *International Journal of Small Business and Entrepreneurship Research*, 6(6), 14–22.
- Kaplan, R. S. & Norton, D. P. (1992). The Balanced Scorecard – Measures That Drive Performance. *Harvard Business Review*, 70(1), 71-79.
- Hair, J. F. Jr., Black, W. C., Babin, B. J. & Anderson, R. E. (2014). *Multivariate Data Analysis* (7th ed.). New Jersey: Pearson Education Limited.
- Liao, S. H., Chen, C. C., Hu, D. C., Chung, Y. C., & Liu, C. L. (2017). Assessing the influence of leadership style, organizational learning and organizational innovation. *Leadership & Organization Development Journal*, 38(5), 590-609.
- Malagueño, R., Lopez-Valeiras, E., & Gomez-Conde, J. (2018). Balanced scorecard in SMEs: effects on innovation and financial performance. *Small Business Economics*, 51(1), 221–244.
- Nielsen, S., & Nielsen, E. H. (2015). The Balanced Scorecard and the Strategic Learning Process: A System Dynamics Modeling Approach. *Advances in Decision Sciences*, Article ID 213758, 1–20.
- Niven, P. R. (2003). *Balanced scorecard step-by-step for government and nonprofit agencies*. Hoboken New Jersey: John Wiley & Sons.
- Surin, E. F., Edward, O. T., Hussin, M. H. F., & Wahab, I. A. (2017). Recognizing the importance of strategic business network on business performance of SME manufacturing firms in Malaysia: analyzing the moderating influence of human capital and business environment. *International Journal of Arts & Sciences*, 9(4), 31–44.